

در گرامی داشت یاد جانباختگان

۶۷

بیانیه جنبش جمهوریخواهان دموکرات و لائیک ایران

اعدام زندانیان سیاسی در تابستان ۱۳۶۷، یکی از هولناکترین و تلخ‌ترین وقایع تاریخ معاصر کشورمان است. این رویداد، برای بازماندگان جان باختگان و جامعه‌ای بس بزرگ و آسیبی ماندگار و جبران ناپذیر است که حتی با برپایی دادگاه‌هایی برای عامرین و عاملین آن هم التیام نخواهد یافت و هرگز از حافظه جمعی مردم ایران پاک نخواهد شد.

در تابستان ۱۳۶۷، پس از پایان جنگ ایران و عراق، حکومت اسلامی به دستور مستقیم خمینی و با تصمیم «کمیته‌های مرگ» دست به اعدام گسترده زندانیان سیاسی در سراسر کشور زد. این در حالی بود که بسیاری از زندانیان پیش‌تر محاکمه شده و دوران محکومیت خود را سپری می‌کردند. «کمیته‌های مرگ»، متشکل از مقام‌های قضایی و امنیتی، از جمله حسینعلی نیری (قاضی شرع)، مصطفی پورمحمدی (نماینده وزارت اطلاعات)، و ابراهیم رئیسی (نماینده دادستانی)، تصمیم گیرندگان اصلی روند اعدام‌ها بودند. این افراد زندانیان را بدون اطلاع قبلی به اتاق‌های بازجویی می‌بردند و از آنان سه پرسش می‌کردند: آیا اسلام و قرآن را قبول دارید؟ آیا ولایت فقیه و رهبری خمینی را قبول دارید؟ آیا توبه می‌کنید؟ زندانیانی که سال‌ها مقاومت کرده و از توطئه رژیم بی‌خبر بودند، در صورت پاسخ منفی به یکی از این سه پرسش و ایستادگی بر سر مواضع خود، به اعدام محکوم و سپس بدون داشتن حق تجدید نظر در حکم، اعدام

می شدند. پیکر قربانیان به خانواده‌ها تحویل داده نشد و مکان دفن آنها تا به امروز، همچنان نامعلوم است و بیشتر آنها در خاوران ها و در گورهای دست جمعی و بی‌نام و نشان به خاک سپرده شدند. خاوران تهران تبدیل به نمادی از جنایات رژیم اسلامی علیه بشریت شده و هر ساله در سالگرد این فاجعه، محل برگزاری بزرگداشت یاد آنان از سوی بازماندگان است. گرچه آمار قربانیان هرگز به طور رسمی اعلام نشده، اما برآوردها حدود ۵ هزار تن است.

این اعدام‌ها به شدت از سوی سازمان‌های بین‌المللی حقوق بشری مانند عفو بین‌الملل و دیدبان حقوق بشر محکوم شده‌اند و سازمان ملل نیز بارها در گزارش‌های ویژه به این موضوع پرداخته است. در سال‌های اخیر، برخی فعالان و بازماندگان تلاش کرده‌اند تا این فاجعه را به عنوان جنایت علیه بشریت در مراجع بین‌المللی ثبت کنند. در سال ۲۰۲۱، حمید نوری یکی از عاملین این اعدام‌ها در زندان گوهردشت کرج، در سوئد دستگیر و توسط دادگاه منطقه استکهلم به جرم مشارکت در اعدام‌های زندانیان سیاسی سال ۱۳۶۷ به حبس ابد محکوم شد، که متأسفانه در ۱۵ ژوئن ۲۰۲۴ در تبادل زندانیان بین ایران و سوئد آزاد و به ایران مسترد شد.

کشتار ۶۷ تنها اوج اعدام‌های دهه‌ی شصت بود. جمهوری اسلامی از همان بدو استقرار، سرکوب و اعدام را ابزار بقای خود قرار داده است. این روند همچنان به عنوان تنها راه حل حکومت اسلامی برای مقابله به مبارزات حق طلبانه مردم و برای بقای حکومت خود، ادامه دارد. این کشتار و سرکوب‌ها، در سال‌های اخیر، به‌ویژه در جریان جنبش‌ها و خیزش‌های اجتماعی، با بیش از ۱۵۰۰ کشته و اعدامی ادامه داشته‌اند. اخیراً پس از جنگ ۱۲ روزه، روند اعدام‌ها شدت بیشتری گرفته‌اند. روزی نیست که خبر اعدامی را نشنویم. بر اساس گزارش سازمان حقوق بشر ایران در ماه ژوئن ۲۰۲۵ پس از حمله نظامی اسرائیل و آمریکا به ایران، رژیم خلی‌ها را به جرم «جاسوسی برای اسرائیل» یا همکاری با دشمن، دستگیر و دست کم ۹۸ نفر از آن‌ها را اعدام کرد. بر مبنای گزارش دیده‌بان حقوق بشر تنها در ماه مه امسال، ۱۵۲ تن شامل ۴ زن، و همچنین افغانستانی‌های پناهنده در ایران اعدام شده‌اند. این آمار نشان‌دهنده رشد ۹۶ درصدی نسبت به همین ماه در سال گذشته است. در شش ماه نخست امسال شمار اعدامیان دست کم به ۸۴۱ تن بوده که همچنان به همان شدت ادامه دارد.

آمارها و گزارشات دیده‌بان حقوق بشر و آمَنستی در سال جاری همگی

نشان‌دهنده افزایش اعدام‌ها می‌باشند که برای ایجاد "ترس اجتماعی در جهت حفظ قدرت" انجام می‌گیرند. سازمان حقوق بشر ایران نیز تأکید کرده که بخش بزرگی از این احکام در حالی اجرا می‌شوند که متهمان غالباً از دسترسی به دادرسی عادلانه و داشتن وکیل مدافع محروم بوده‌اند.

مدافعان حقوق بشر، مخالفان مجازات اعدام و کنشگران داخل و خارج کشور، در دو سال گذشته، کارزارهایی چون «سه‌شنبه‌های نه به اعدام» را سازمان داده و از اعتصاب غذای زندانیان محکوم به اعدام حمایت کرده‌اند.

در اوایل ماه اوت امسال دیوان عالی کشور حکم اعدام شریفه محمدی، کنشگر کارگری و مبارز حقوق صنفی کارگران را بر پایه اتهام‌های بی‌اساس و روندی به‌دور از اصول دادرسی تأیید مجدد کرد. این تصمیم قوه قضائیه نشانگر آشکار سرکوب سیستماتیک آزادی‌اندیشه، بیان و تشکلیابی در ایران است. هم‌اکنون ۵۶ تن دیگر از زندانیان در معرض اجرای حکم اعدام می‌باشند که شریفه محمدی، پخش‌ان عزیز و وریشه مرادی از آن جمله‌اند.

جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران یاد قربانیان و اعدام‌شدگان دهه شصت و همه سال‌های حکومت جنایتکار اسلامی را گرامی می‌دارد و در کنار خانواده‌های آن‌ها، زندانیان سیاسی و ، کنشگران و نهادهای مدنی و حقوق بشری از خواسته‌های زیر دفاع می‌کند:

- لغو فوری حکم اعدام شریفه محمدی و دیگر زندانیان سیاسی، عقیدتی و صنفی؛
- توقف اعدام‌ها و لغو همیشگی مجازات اعدام در نظام قضایی ایران؛
- آزادی بی‌قید و شرط همه زندانیان سیاسی و عقیدتی و صنفی.

برقرار باد آزادی، جمهوری، دموکراسی و لائیسیت
جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران

11 سپتامبر ۲۰۲۵ - 20 شهریور ۱۴۰۴